

ARGUMENT

Predispoziția pentru *închinare* este intrinsecă naturii omului, întrucât pornim de la presupuziția că *ființa* nu este un produs al evoluției ci opera unui Master Designer inteligent; atunci putem spune că am fost creați chiar cu acest simțământ al sacrului în sufletul nostru, trăire pe care am încercat uneori să o dezvoltăm, alteori să o reprimăm din cauza dificultăților vieții. Înțeleptul Solomon afirmă că Dumnezeu (*Domine Deus* – vocativ pentru cel care este mai presus de toți zeii¹) a pus în inima oamenilor chiar și „gândul veșniciei”². Acest gând este cel care ne descoperă nevoia de închinare, nevoia de providență, și de aici preocuparea noastră cu privire la sacru. De fapt, rugăciunile și gândurile către Dumnezeu nu fac altceva decât să dovedească dorința de investigație în această direcție a fenomenologiei spiritului uman, dar și a existenței răului ca atare și inexplicabilitatea lui.

Ioan Viorel Boldureanu, cercetând credințele și practicile magice din zona Banatului, afirmă că omul mileniului trei, „nu poate scăpa de repercusiunile unei fenomenologii a răului, ale cărei efecte nu-i stă în putință să le eludeze prin actele psihice,

---

¹ În cvasitotalitatea principiilor arhaice ale religiosului exprimarea înțelesului *divinității primordiale* este cuprinsă în formularea „Părintele tuturor zeilor și al tuturor oamenilor”- de unde și ideea că această divinitate este rezervorul și izvorul nesfârșit al „vieții ce nu moare”- temelia animismului arhaic.

² *Eclesiastul*, capitolul 3, versetul 11, în *Biblia sau Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament*, trad. Dumitru Cornilescu, Societatea Biblică Britanică, p. 671.

oricât de multe precauții și-ar lua”³. Preocuparea pentru aspecte spirituale și mitologice este în ultimii ani o realitate tot mai des întâlnită printre oamenii de știință. Cu toată influența lui universală, comunismul nu a reușit să măture din universul antropologic sacralitatea și nici ofensivele cunoașterii în directă legătură cu providența.

În demersul nostru, vom încerca să explorăm lumea spiritualității românești dincolo de dogmă, în cultura unui popor peste care au trecut toate vicisitudinile istoriei, dar din spiritualitatea căruia nu au dispărut noțiuni ca *păcat* sau *pocăință*. Nu ne propunem o abordare exhaustivă a conținutului și referențialității conceptelor, dar ne vom baza pe câteva linii directe care să clarifice în primul rând dezvoltarea noțiunii de *păcat*, iar în opoziție cu acesta *virtutea*, însă *pocăința* transpare doar tangențial, dat fiind faptul că într-un demers în care cei doi poli ai moralei sunt prezentați complex și complementar, multitudinea de elemente va veni din partea *răului* ca râvnind la un statut ontologic și de aceea vom insista pe fațetele sale prezente atât de mult în ethosul românesc privit istoric dar și în preocupările labirintice și bâlbâielnice ale lumii contemporane.

Pentru a ne face o părere cât mai bine articulată despre ce înseamnă morală și axiologie, vom aborda, în primul capitol, introductiv, noțiuni definitorii pentru conceptul de *păcat* în creștinism, locul lui în cultura universală și românească, ideile despre originile acestui concept, vom căuta să aflăm dacă *păcatul* este doar o noțiune creștină sau și universală. Originea luciferică a *păcatului* va prilejui un moment de investigare al tezei noastre, urmând a înțelege natura și consecințele lui în lume și în cultură. Un subcapitol important care a creat multe dificultăți dincolo de cele teologice și care a generat multe niveluri și variante de

---

³ Ioan Viorel Boldureanu, *Credințe și practici magice - eseu despre orizontul mental tradițional*, Timișoara, Editura Brumar, 2000, p. 7.

terminologiei lingvistice este episodul devenit fundamental pentru cultura europeană, cel al „căderii în păcat” de care o să ne ocupăm în această viziune mai cuprinzătoare, încercând să trasăm principalele direcții care își au originea în acest eveniment. O scurtă retrospectivă a noțiunii *păcatului* în istorie va fi momentul care încheie primul capitol din lucrarea noastră.

A doua secțiune a lucrării este explorarea ethosului tradițional românesc, căruia încercăm să-i dăm o abordare originală, așa încât „fețele păcatului” vor fi deslușite în cugetarea populară românească, dar mai întâi vom aborda istoric și contextual – cultural dezvoltarea conceptului de *păcat* începând din vremurile protoistorice și până în prezent.

Cea de-a treia parte a lucrării va fi constituită de perspectiva noțiunii de „câmp lexico-semantic” proiectată asupra grupului *păcat, vină, greșeală*, trecând prin descifrarea sensurilor *păcatului* în cultura universală, atingând teritoriul românesc cultural – spiritual atât de bine reprezentat ca imagine literară de patru dintre scriitorii clasici români: Eminescu, Creangă, Caragiale și Slavici, iar apoi, încercând să prefațăm cu ajutorul analizei componentiale, vom desluși care sunt elementele vastului câmp lexico-semantic al *păcatului*.

Nu am putea trece peste sintetizarea noțiunilor de hermenetică și dezvoltarea lor în istorie și mai ales în demersul asupra expresivității limbii, de aceea ne vom axa în finalul lucrării pe această „înțelegere” a conceptului de *păcat* în particularizarea lui în spațiul zonal al geografiei noastre spirituale. Sperăm că acest demers se va înscrie pe traiectoria preocupărilor științifice – etnologice și de antropologie culturală actuale, prin exemplificarea și consultarea surselor bibliografice ale temei și prin evaluarea concludivă a acestora. În investigațiile noastre vom vedea dacă problematica *păcatului* (aceasta existând independent de voința noastră), care se dezvoltă și care se

amplifică parcă pe măsură ce înaintăm în istorie și ne dezvoltăm ca societate, ne poate influența în sensul ameliorării sănătății sociale la nivel universal sau național, prin aportul benefic, limpezitor și optimizant al dimensiunii cultural-spirituale și al celei moral-creștine.